

XVI.

B e t æ n k n i n g

over

Udkast til Lov angaaende en forhøjet Ligning til Ringkjøbing Amts Skolefond.

(Afgivet af Landsthingets Udvalg den 2den Januar 1869).

Med Bedømmelsen af, hvorvidt der fra den lovgivende Magts Side maatte være Noget at erindre mod at meddele Ringkjøbing Amt den Bemyndigelse til en forhøjet Ligning, som Lovudkastet foreslaaer, vil der fornøientlig være to Hensyn at tage i Betragtning, nemlig først, hvorvidt Lovgrunden for Statens Deeltagelse i Udgifterne til Almueskolevæsenet, saaledes som denne er fastsat ved Lov af 8de Marts 1856, maa medføre en Forpligtelse for Statskassen til Fortsættelsen af denne Deeltagelse ud over den oprindelig satte Grænse, og dernæst, hvorvidt der i det paagjældende Amts Anvendelse af Skolefondens Midler maatte findes nogen særlig Grund til Nægtelse af eller Indskrænkning i Meddelelsen af den nævnte Bemyndigelse.

Ved Loven af 8de Marts 1856 oprettedes Amts-skolefondene, og fastsattes saavel de samme paahvilende Udgiftsposter som deres Indtægtskilder. De sidste dannes som bekjendt ved Statskassens faste Tilskud af 50,000 Rd. til Fordeling mellem samtlige Skolefond og ved det Bidrag, som af Skoleraadet paalignes Amtet og Kjøbstæderne i samme, i hvilket Bidrag Statskassen deeltager med et ligesaa stort Beløb som det, der paalignes over 12 $\frac{1}{2}$ pr. Td. Hartkorn, og derhos ved Renter af Fondenes Capitaler og nogle andre mindre Indtægter. Med Hensyn til Udgifterne bestemtes ved bemeldte Lov, at Skolefondene navnlig vilde have at afholde Alderstillelag for Skolelærerne og den hele Pension saavel til

disse som til deres Enker. Pensionerne fastsættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet overeensstemmende med Pensionsloven af 5te Januar 1851 og bestemmes efter Reguleringsnummer for Embederne, som ligeledes fastsættes af Ministeriet i Forhold til Embedernes Indtægter deels efter Gjennemsnittet af Beløbet af Offer og Accidentser i 10 Aar, deels for Kornydelsler efter Capiteltaxterne og deels for Naturalpræstationer, Brug af Frihøvl og Embedsjord p. p. efter gangse Priser; — og maa hertil bemærkes, at Embedsindtægterne ogsaa bestemmes af Ministeriet efter Forslag af Communerne og Skoledirectionerne.

Udvalget har optaget disse Lovens Bestemmelser, fordi deraf fremgaaer, at Pensionshyrdens Størrelse tilligemed Alderstillelaget ligger saagodt som aldeles udenfor Communerne og Skoleraadets Raadighed, og i hvilken overveiende Grad Pensionerne og Alderstillelaget udgjøre Hovedudgiften for Skolefondene, viser sig med Hensyn til Ringkjøbing Amt derved, at de samlede Udgifter for Aaret 1867/68 beløb sig til 14,001 Rd. 83 $\frac{1}{2}$, hvoraf Pensionerne og Alderstillelaget udgjorde 10,717 Rd. 76 $\frac{1}{2}$. Naar det er sagt, at Pensionshyrdens Størrelse ligger udenfor den locale Bestyrelses Raadighed, saa skal dog bemærkes, at Skoleraadet ved at modsætte sig eller vanskeliggøre Skolelæreres Afgang, som formedelst Alders- eller anden Skrøbelighed og dermed følgende Udygtighed ere egnede til Afsted, vel vilde